

KESKKONNAMINISTEERIUM

„Keskkonnahoidlikud riigihanked“

Liis Kaar

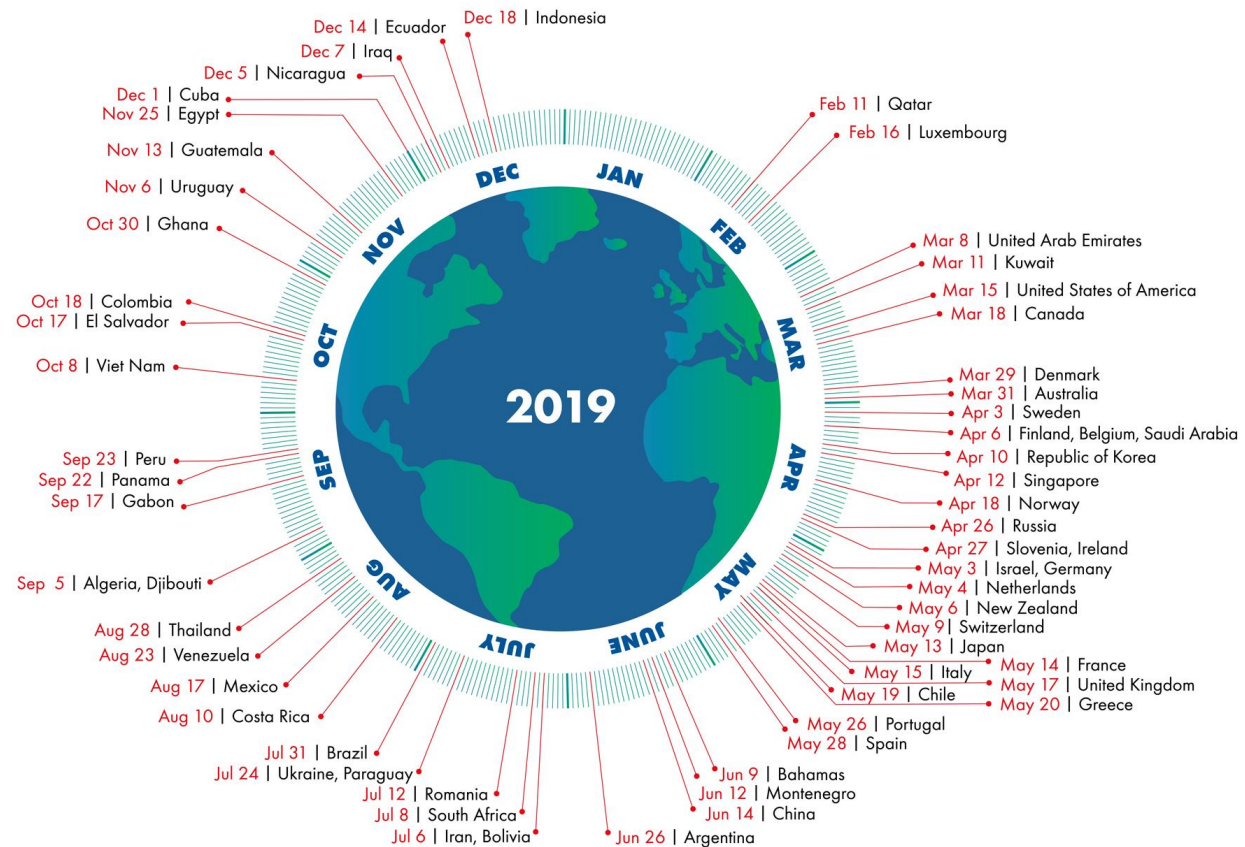
Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse peaspetsialist

14.11.2019

Earth Overshoot Day ehk Maa ületarbimise päev või ka ökoloogilise

Country Overshoot Days 2019

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

Ressursitõhusus ja ringmajandus

- Tootmine
- Tarbimine
- Jäätmekäitlus
- Jäätmed ressursiks

**1 tonni paberi ringlussevõtt
säästab – kuni 31 puud,
4 000 kWh elektrienergiat,
270 liitrit naftat
ja 26 000 liitrit vett**

**1 tonni plasti ringlussevõtt
säästab keskmiselt 5 774 kWh
elektrienergiat ja 2604 liitrit naftat**

Keskkonnahoidlik riigihange (KHRH)

Tavapärane riigihange, mille käigus hangitav **toode** või **teenus** on **keskkonnahoidlik** ning väikseima võimaliku keskkonnamõjuga

Millist mõju avaldab KHRH?

- seab eeskju eratarbijatele;
- suurendab teadlikkust keskkonnaalastes küsimustes;
- aitab sätestada kõrged keskkonnastandardid toodetele ja teenustele.
- parandab elukvaliteeti;

Millist mõju avaldab KHRH?

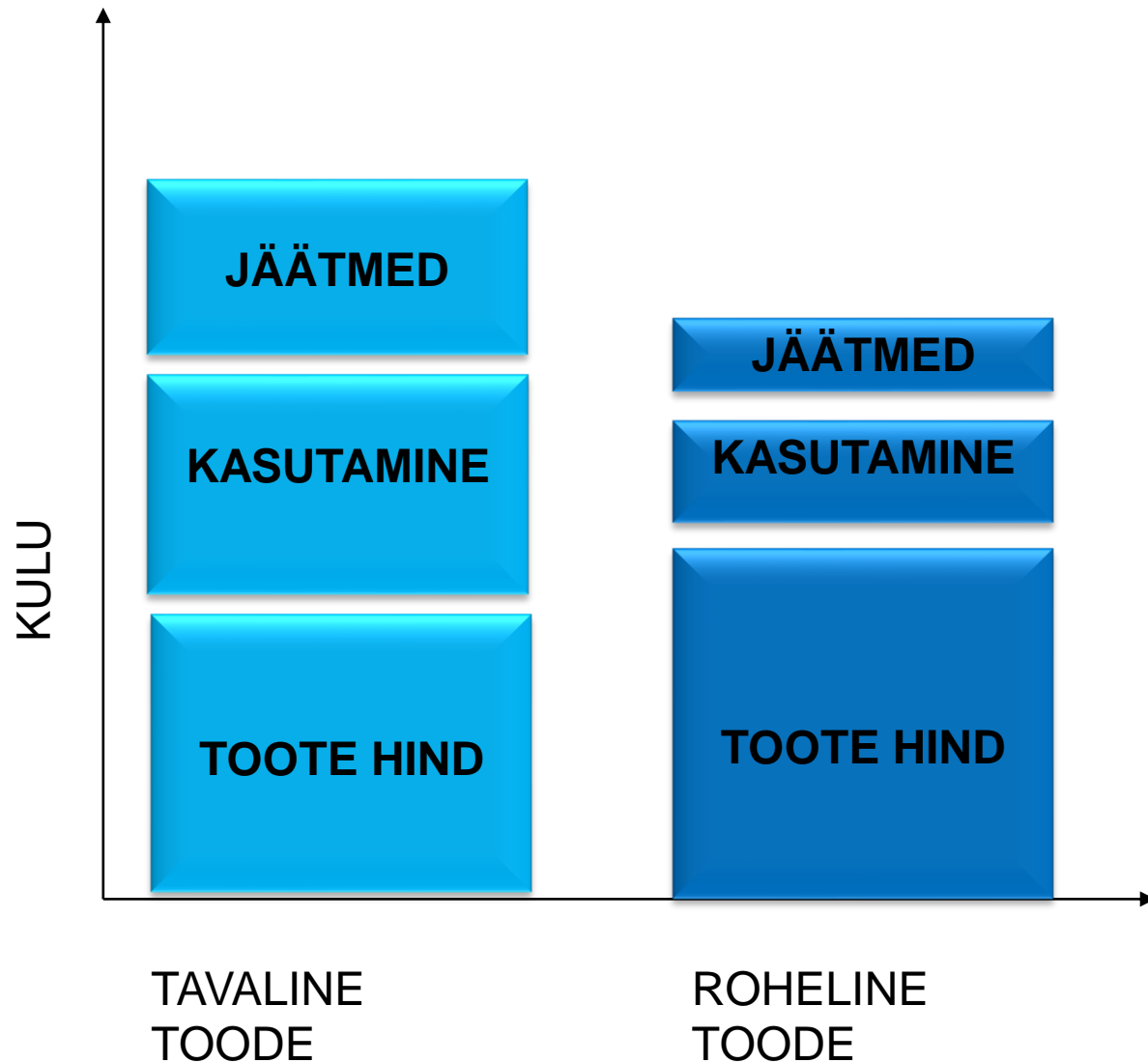
- säästab raha ja ressursi, kui võetakse arvesse olelusringi maksumus (LCC);
- innustab tööstusettevõtteid leidma innovaatilisemaid ja efektiivsemaid lahendusi;
- võimaldab vähendada hindu keskkonnatehnoloogiatele.

Milline on keskkonnahoidlik toode?

- Toodetud **optimaalse** (minimaalse) ressursikuluga;
- Koosneb **ohutumatest** ja **taaskasutatud** ainetest/materjalidest;
- Tarbib **vähe energiat** ja muid ressursse;
- Parandatav, asendatav, kergesti hooldatav;
- Korduv- ja taaskasutatav;
- Vastupidav (pika kasutuseaga), funktsionaalne;
- Ohutu kõrvaldada.

Tavaline vs roheline toode

Milline on keskkonnahoidlik teenus?

- Kasutatakse **ohutumaid**, keskkonnahoidlikumaid materjale/tooteid;
- Ressursse kasutatakse **optimaalselt**;
- Kasutatavad masinad ja seadmed on **energiatõhusad**;
- Tekitatakse **vähem jäätmeid** ning jäätmekäitlus on korraldatud;
- **Optimeeritud transpordikasutust** ning transpordivahendite valik vastavalt CO₂ heitele;
- Arvestatakse ümbritseva **keskkonnaga**;
- Ollakse keskkonnaalaselt kompetentsed ja järgitakse **parimaid käitumistavasid**.

Keskkonnahoidlikud kriteeriumid

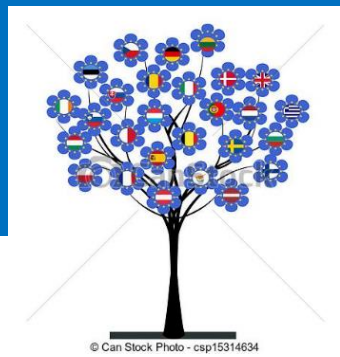

EL
KRITEERIUMID

RAHVUSLIKUD
KRITEERIUMID

ISE VÄLJA TÖÖTATUD
JUHENDMATERJALID

EL kriteeriumid

- EL on hangete jaoks välja töötanud keskkonnahoidlikke kriteeriume alates 2008. a
- KHRH kriteeriumid on välja töötatud **19 toote- ja teenusgrupis.**
- Kriteeriumid põhinevad: **toote/teenuse elutsüklil, EL ökomärgise kriteeriumitel, huvigruppidele pärineval informatsioonil** ning on vastavuses EL riigihangete direktiiviga.
- EL kriteeriumite kasutamise suurim eelis - **ühised kogu Euroopale** ja seeläbi on mõju turul pakutavale suurem. Lisaks **vähendab vaidluste tõenäosust.**

KHRH toote- ja teenusrühmade kriteeriumid

1. Koopia- ja joonestuspaber
2. Puhastustooted ja-teenused
3. Kontori IT – seadmed
4. Mööbel
5. Värvivid, lakid ja teekattemärgistus
6. Transport
7. Elekter
8. Toit ja toitlustusteenus
9. Büroohoonete disain, ehitus ja juhtimine
10. Teede projekteerimine, ehitus ja hooldus
11. Aiandustooted ja –teenused
12. Tekstiil
13. Kujutise reprodutseerimise seadmed
14. Tänavavalgustus ja valgusfoorid
15. Vesikütteseadmed
16. Sanitaartechnilised kraanitarvikud
17. WC-potid ja pissuaarid
18. Tervishoiusektoris kasutatavad elektri- ja elektroonikaseadmed
19. Reoveetaristu

Hetkel käimasolevad tegevused

- Eestis on plaanis järgmisel aastal kehtestada eraldisesvate määrustega **4 kategooriat**, kuid aja jooksul lisandub neid juurde:
  - Koopia- ja joonestuspaber;
  - Puhastustooted ja –teenused;
  - Kontori IT – seadmed;
  - Mööbel.

Hetkel käimasolevad tegevused

- SEI Tallinn ja FORT tegemas KHRH uuringut
- Töö raames kaardistatakse Euroopa liikmesriikide parimad praktikad, erinevate tootegruppide head näited ning koostatakse Eestile 5-s eelisvaldkonnas keskkonnahoidlike riigihangete rakendamise juhised.

Mida teha kui soovitud toote/teenuse jaoks ei ole välja töötatud EL KH kriteeriume?

- Määratle suurimad keskkonnamõjud ja keskendu kriteeriumi koostamisel nende mõjude vähendamisele
- Ambitsioonid peavad olema realistlikud ja seotud turul pakutavate võimalustega
- Sobivate I-tüüpi ökomärgise kriteeriumite olemasolul tasub lähtuda neis kirjeldatud kriteeriumitest
- Tehniline dialoog pakkujatega

I-tüübi ökomärgised

Bra Miljöval

Materjalid

- Keskkonnaministeeriumi KHRH:
<http://www.envir.ee/et/keskkonnahoidlikud-riigihanked>
- Euroopa Komisjoni Green Public Procurement kodulehekülg:
http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm
- Keskkonnahoidlik ostmine:
http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_et.pdf
- Keskkonnaagentuuri kodulehekülg:
<http://www.keskkonnaagentuur.ee/et/okomargise-tooteruhmad-ja-kriteeriumid>
- Keskkonnaministeeriumi EL ökomärgis:
<http://www.envir.ee/et/okomargis>
- EL ökomärgise kodulehekülg: <http://ec.europa.eu/ecat/>

**"The Earth is what
we all have in
common."**

-Wendell Berry

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Liis Kaar

liis.kaar@envir.ee